Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Santeri Suominen

17.10.2023

EK kannattaa taksonomian ideaa, mutta kriteerien käytettävyydessä on isoja haasteita

Eduskunnan talousvaliokunnalle

Asia

E 32/2023 vp *Valtioneuvoston selvitys: EU:n kestävän rahoituksen taksonomian delegoidut asetukset*

E 33/2023 vp *Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto koskien kestävän rahoituksen kehystä, joka toimii käytännössä, Komission suositus kestävään talouteen siirtymistä varten annetun rahoituksen helpottamiseksi ja muut tiedonantoon liittyvät asiakirjat*

TaV on pyytänyt EK:lta lausuntoa otsikkoasiassa. EK esittää lausuntonaan seuraavaa.

EK pitää Suomen kantaa taksonomian delegoiduista asetuksista yleisesti ottaen kannatettavana. Taloudelliset vaikutukset on arvioitu asianmukaisesti eikä EK:lla ole niihin huomauttamista.

EK pitää perusteltuna, että Suomi vastustaa komission delegoitujen asetusten hyväksymistä nykyisessä muodossaan. Suomi on suurimmaksi osaksi metsämaata, ja jo olemassa olevien taksonomian kriteerien myötä metsämaalle rakentamiselle kohdistuu korkeampi rahoituskustannus, joka nostaa kokonaiskustannuksia. Taksonomiakriteerien on oltava myös käytännössä toimivia ja oikeasuhtaisia, jotta markkinaosapuolet saisivat niistä hyötyä ponnisteluissaan kohti kestävämpää liiketoimintaa.

EK kannattaa edelleen taksonomian ydinideaa viherluokittelun toteuttamiseksi, jos taksonomian tekniset kriteerit ovat riittävän toimivat käytännössä. Emme sen sijaan kannata ns. ruskeaa eli negatiivista taksonomiaa, sillä se olisi vastoin taksonomian alkuperäistä toiminta-ajatusta. Suhtaudumme myös hyvin varauksellisesti ns. sosiaaliseen taksonomiaan, jolle on pitkälti osoittamatta todellinen käytännön markkinatarve.

EK pitää erittäin hyvänä, että nyt kesällä 2023 annettuihin delegoituihin asetusehdotuksiin on sisällytetty useitakin toimintoja, joita elinkeinoelämä on vuosien varrella taksonomiaan halunnut sisällyttää.

Olemme kuitenkin erittäin huolissamme taksonomian käytettävyydestä ja pk-yritysten mahdollisuuksista soveltaa sitä edes osittain suoraan sääntelyn velvoittamana, osana alihankintaketjua tai lainamarkkinoiden

kautta.[1] Kestävyysraportoinnin kokonaisuus on merkittävissä määrin vielä keskeneräinen eikä valmiin sääntelyn yhteisvaikutuksesta ole kokonaiskäsitystä (taksonomia, CSRD ja ns. CS3D-direktiiviehdotus). Kestävyyssääntely uhkaa epäonnistua tavoitteissaan, jos pk-yritykset eivät selviä niille asetetuista uusista nimenomaisista tai niille välillisesti ”valuvista” raportointivelvollisuuksista.

Taksonomia voi lunastaa siihen kohdistetut suuret odotukset esim. vihreän investointiaallon vauhdittajana vain, jos sijoittajat ja markkinaosapuolet kokevat saavansa jotain lisäarvoa yritysten taksonomiaraportoinnista. On erittäin hyvä, että kestävän rahoituksen asiantuntijaryhmässä SFP 2:ssa on kiinnitetty huomiota juuri taksonomiakehikon käytettävyyteen, datan laatuun ja pääomaliikkeiden seuraamiseen.

Muilta osin EK yhtyy jäsenliittojensa tarkemmissa lausunnoissa esitettyyn.

Esim. vaikka on erinomaista, että lentoliikenne on päätetty sisällyttää taksonomiaan, esitykseen liittyy erittäin merkittäviä ongelmia. Toimiala kun on varsin pääomaintensiivinen ja riippuvainen ulkopuolisesta rahoituksesta. Kestävä siirtymä on mahdollinen alalle ainoastaan, jos sillä on pääsy kohtuuhintaiseen julkiseen ja yksityiseen rahoitukseen.

> Ehdotuksessa asetetaan lentoliikenteeseen osalta kriteerejä liittyen lentokoneiden valmistukseen (3.21), lentokoneen vuokraukseen (6.18), maahuolintaoperaatioihin (6.17) sekä matkustaja -ja rahtilentoliikenteeseen (laivaston uusimiseen, uusiutuvan polttoaineen käyttö) (6.19). Kriteerit ovat huomattavan kunnianhimoiset, ellei jopa epärealistiset saavuttaa.
> EK yhtyy Suomen kantaan, jonka mukaan taksonomian piiriin pääsevien toimintojen määrä muodostuu tämänhetkisten tietojen perusteella rajatuksi. Ei ole perusteltua ”betonoida” alan markkinarakenteita nykytilaan komission esittämällä tavalla (esim. laivaston koko/suuruus).

Komission tiedonannosta koskien kestävän rahoituksen kehystä

Komission tiedonanto ja suositus kannustavat pääomamarkkinoita kohti taksonomian mukaista kestävää siirtymää. EK pitää komission suositusta perusteltuna ja sen tavoitteita oikeina, mutta sen pohjalta on

[1] Kestävän rahoituksen taksonomia-asetuksen velvoittavat säädökset, jotka ovat raportointivelvoitteita, koskevat *tällä hetkellä* tiettyjä rahoitustuotteita ja yleisen edun kannalta merkittäviä yhteisöjä, joilla on yli 500 työntekijää. Suomessa tällaisia yhteisöjä ovat pörssiyhtiöt, luottolaitokset ja vakuutusyhtiöt. Yritysten kestävyysraportointia koskeva direktiivi tulee kuitenkin lähivuosina *laajentamaan merkittävästi* taksonomian soveltamisalaa ja kattamaan myös pienemmät pörssiyhtiöt ja suuret perheyhtiöt.

kuitenkin vaikea konkreettisesti ennustaa, mikä suosituksen varsinainen merkitys markkinoille tulee olemaan.

On mielenkiintoista seurata, millaisia vaikutuksia uudella, lähitulevaisuudessa asteittain voimaan tulevalla kestävyysraportoinnin kokonaisuudella on markkinoilla. Yhtiöt vasta opettelevat uutta taksonomiasääntelyä sopeutuen sen vaatimuksiin. Raportointivaatimukset kehittyvät ja syventyvät tulevina vuosina. Vielä ei siis voi täysin arvioida, millaisia vaikutuksia taksonomiaraportoinnilla on pääomamarkkinoiden toimintaan, ja ennen muuta yhtiöiden rahoituksen saatavuuteen ja muuhun pääomanhuoltoon.

Viime kädessä kysymys on esimerkiksi pörssiyhtiön osakkeen houkuttelevuudesta sijoituskohteena. Toistaiseksi markkinat ja markkinaosapuolet näyttävät suhtautuvan varsin rauhallisesti uuteen kestävyystietoon, jota ne saavat yritysten toiminnasta.

Komission siirtymäsuosituksen mukaan pankkien edellytetään luotottavan siirtymärahoitusta yrityksille ja kanavoivan näihin siirtymässä oleviin yrityksiin sijoituksia. EK huomauttaa selvyyden vuoksi, että pankit ja muut finanssialan toimijat perustavat luotto- ja sijoituspäätöksensä kutakin tapausta koskevaan konkreettiseen luotto- ja sijoitusriskiin. Pankkien on otettava tässä toiminnassaan huomioon myös vakavaraisuussääntelyn luottoriskejä koskevat rajoitukset ja vaatimukset.